

**167 . Șimleu Silvaniei | Județ: Sălaj | Punct: str. Tudor Vladimirescu nr. 7 |
Anul: 2009**

Anul: 2009

Cod RAN: 139893.13

Perioade: Preistorie, Antichitate, Evul Mediu, Perioada modernă

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului, Epoca romană timpurie, Epoca medievală timpurie, Evul Mediu, Perioada modernă

Tipuri sit: locuire, descoperire funerară, descoperire izolată

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Civil, Domestic, Religios, ritual și funerar, Neatribuit

Autori: Ioana Marchiș, Horea Dionisiu Pop

Instituții: Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău, Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău

Raport

Situl se află amplasat pe terasa a doua neînundabilă a râului Crasna, la cca. 50 m S de cursul acestuia. Terasa este la o altitudine de 205 m față de nivelul mării, pe malul stâng al văii. Zona este plată, întinsă, ușor de amenajat în vederea ridicării unor construcții de locuit. Aspectul geomorfologic face din această terasă cel mai favorabil loc pentru amenajarea unor astfel de construcții. Peste valea Crasnei se ridică impozanta Măgură a Șimleului unde locuitorii din toate epocile găseau refugiu în fortificațiile ridicate pe vârfuri, sau în pădurile din jur.

Situl a fost identificat în urma unor cercetări de teren (1996), dar a fost cercetat ocazional prin periegeze repetate (1998, 2000-2003, 2005-2007) și cercetări arheologice preventive (2002) ocazionate de construcția unui garaj, ocazie cu care s-a constatat complexitatea stratigrafiei sitului.

Obiectivul principal al cercetării preventive de la Șimleu Silvaniei din punctul Strada T. Vladimirescu nr. 7, l-a constituit eliberarea terenului de sarcină arheologică în vederea predării amplasamentului pentru construirea obiectivului Pensiune Turistică.

Stratigrafia stațiunii arheologice de la Șimleu, precizarea cadrului cronologic în care se desfășoară evoluția sa, stabilirea caracterului sitului, a etapelor evolutive, toate au reprezentat obiective prioritare ale cercetării. Nu în ultimul rând ne-am propus, precizarea relației și succesiunii fazelor evolutive și componentelor stațiunii, întrucât în același loc avem mai multe etape de locuire și o necropolă de inhumație cu morminte neolitice. Toate aceste aspecte sunt dificil de sesizat, mai ales datorită faptului că straturile de cultură au fost afectate de-a lungul timpului de eroziunea naturală, construcțiile edilitare și lucrările agricole.

Campania anului 2009 a constat în trasarea a 9 unități de cercetare. Fiecare secțiune a căutat să investigheze câte o suprafață delimitată de fundații masive din beton existente. În suprafețele S4 și S8 nu au apărut complexe arheologice. Materiale arheologice din nivel au apărut în mai toate suprafețele trasate: în S1, S2, S3, S5, S6, S7, S8, S9.

Pentru degajarea molozului și a umpluturilor moderne care suprapuneau nivelele arheologice au fost utilizate mijloace mecanice de decapare. Astfel au fost investigate suprafețele accesibile totalizând peste 100mp.

Din punct de vedere stratigrafic situația sitului este complexă. În toate suprafețele excavate se observă aceeași succesiune, cu mici excepții privind grosimea straturilor:

0/0,55 -0,65 m - fundație din beton recentă;

-0,65 -0,8 m moloz de la construcții demolate recent;

-0,8 -1,1 m sol cenușiu aparținând epocii moderne;

- 1,1 -1,7 m strat medieval târziu cu sol cenușiu pigmentat;
- 1,7 -1,8 m strat din epoca romană negru afânat;
- 1,8 -2 m strat din bronzul mijlociu, maroniu închis;
- 2 -3/3,2 m strat neolitic, maroniu deschis;
- 3,2 m - argilă galbenă sterilă.

C1: Tip complex: locuință. Locație: S1, S6, conturat la -1,3 m. Datarea complexului: epoca romană, sec. II-III. Elemente de inventar: ceramică dacică lucrată cu mâna și la roată puțină, chirpici.

C1/1: Tip complex: groapă de stâlp care ține probabil de C1. Locație: S1, conturat la -1,3 m; diametru 0,25 m. Datarea complexului: epoca romană, sec. II-III.

C1/2: Tip complex: cuptor menajer. Locație: S1, conturat la -1,4 m în profilul vestic. Foarte probabil aparține complexului C1. Diametrul surprins al cuptorului este de 0,65 m. Vatra s-a păstrat la -1,9 m, deci la 0,45 m mai jos decât partea superioară păstrată a pereților. Crusta arsă a cuptorului și a pereților este groasă de 0,05 m. Datarea complexului: epoca romană, sec. II-III.

C1/3: Tip complex: groapă de stâlp care ține probabil de C1. Locație: S1, conturat la -1,5 m în profilul vestic. Forma gropii în profil neregulată, diametrul a conturare este de 0,5 m. Elemente de inventar: mult chirpici din elevația pereților arși ai locuinței. Datarea complexului: epoca romană, sec. II-III.

C1/3.1: Tip complex: groapă de stâlp care ține probabil de C1. Locație: S1, conturat la -1,7 m în profilul vestic. Forma gropii în profil dreaptă cu fundul puțin alveolat, diametrul a conturare este de 0,45 m. Elemente de inventar: chirpici din elevația pereților arși ai locuinței. Datarea complexului: epoca romană, sec. II-III.

C1/4: Tip complex: groapă de stâlp care ține probabil de C1. Locație: S6, conturat la -2,2 m. Datarea complexului: epoca romană, sec. II-III.

C1/5: Tip complex: groapă de stâlp care ține probabil de C1. Locație: S6, conturat la -2,1 m, baza la -2,5m. Datarea complexului: epoca romană, sec. II-III.

C2: Tip complex: groapă menajeră. Locație: S2, conturat la - 2,23 m. Formă aprox. poligonală, cu fundul la -2,75 m, surprins în profilul nordic. Diametrul în profil 1,6 m. Elemente de inventar: un fragment de râșniță și o greutate din lut. Datarea complexului: neolitic.

C3: Tip complex: mormânt de înhumăție (M1). Locație: S1, conturat la -2,6 m străpungând o locuință anterioară (C9/1) cu "platformă" din chirpici în profilul vestic. Baza depunerii funerare la -2,75 m. Elemente de inventar surprinse: vas cu picior, vas globular la cap unde mai apare un alt vas cu picior pe craniu, așchie de obsidian. Capul orientat spre S. Datarea complexului: neolitic.

C4: Tip complex: Groapă de provizii. Locație: S1, aparține probabil complexului C9/1 (locuință). Conturat la -2,6 m. Surprinsă pe jumătatea vestică. Adâncimea 0,55 m. Diametrul surprins de 1,3 m. Pereții arși în profunzime 0,05-0,1 m. Elemente de inventar: un topor din piatră, ceramică neolitică, lemn ars, puține oase. Datarea complexului: neolitic.

C5: mormânt de înhumăție (M2). Locație: S1, conturat la -2,6 m străpungând o locuință anterioară (C9/1) cu "platformă" din chirpici în profilul vestic. Baza depunerii funerare la -2,75 m. Elemente de inventar surprinse: vas cu picior, vase globulare. Nu au fost recuperate oase umane. Datarea complexului: neolitic

C6: Tip complex: cuptor menajer. Locație: S3, profil estic, conturat la -2,1 m, fundul alveolat la -2,5 m. Grosimea crustei arse uniform și consistent este de 0,05-0,07 m. Bolta instalației prăbușită în timp. Elemente de inventar: oase de animale nearse. Datarea complexului: epoca romană, sec. II-III.

C7: Tip complex: groapă de stâlp care ține probabil de un șopron ce proteja cuptorul C6. Locație: S3, conturat la -2,1 m în profilul nordic. Forma gropii în profil dreaptă cu fundul puțin alveolat (la -2,5 m), diametrul la conturare este de 0,75 m. Elemente de inventar: ceramică preistorică rulată din nivelele

anterioare. Datarea complexului: epoca romană, sec. II-III.

C8: Tip complex: mormânt de înmușare (M3) orientat aprox. E - V (capul spre E). Locație: S1, conturat la -2,8m străpungând o locuință anterioară (C9/1) cu „platformă” din chirpici în profilul estic. Scheletul foarte fragil parțial distrus (zona superioară) de un zid modern. Baza depunerii funerare la -2,9 m. Elemente de inventar surprinse: vas cu picior întregibil angobat. Datarea complexului: neolitic

C9: Tip complex: Groapă de provizii. Locație: S1, „tăiată” de talpa locuinței complex C9/1. Conturat la -3,05m. Adâncimea neregulată de 0,1-0,35 m. Diametrele gropii ovale sunt de 0,6 x 0,45 m. Elemente de inventar: ceramică neolitică, lemn ars. Datarea complexului: neolitic

C9/1: Tip complex: locuință. Locație: S1, S6, conturat la -2,6 m, fundul la -2,9 m. Locuință de suprafață delimitată spre N de o talpă (surprinsă pe o lungime de 2 m) lată de 0,1 m, adâncită 0,8 m. Complexul se desfășoară spre S, E și mai ales V, dar construcțiile moderne au afectat serios planimetria sa. Locuința a fost incendiată ea sesizându-se ca un strat de chirpici gros de până la 0,3 m. Elemente de inventar: ceramică neolitică, chirpici. Datarea complexului: neolitic.

C10: Tip complex: Groapă de provizii dreptunghiulară cu colțurile rotunjite. Locație: S5, profil nordic. Conturat la -2 m. Baza sa la 3 m. Surprinsă pe jumătatea sudică. Adâncimea 1 m. Diametrul surprins la bază este de 1,1 x 0,6 m. În profil groapa este tronconică cu diametrul mic la gură de 0,3m. La bază avea un strat de pietriș gros de 0,2m menit a drena apa din precipitații și a feri produsele depozitate de umezeală. Elemente de inventar: ceramică dacică puțină lucrată cu mâna și la roată. Datarea complexului: epoca romană, sec. II-III.

C11: Tip complex: Groapă de provizii. Locație: S5. Conturat la -2,9 m. Surprinsă pe jumătatea sudică. Adâncimea 0,27 m. Diametrul surprins în profilul nordic este de 0,95 m. Puțin cotlonită având la gură diametrul de 0,75m. Elemente de inventar: ceramică neolitică. Datarea complexului: neolitic

C12: Tip complex: Groapă de provizii. Locație: S3, taie probabil complexul C13 (locuință neolitică) sau este contemporan cu acesta. Conturat la -3 m. Surprinsă pe jumătatea vestică. Adâncimea 0,6 m. Diametrul surprins în profilul estic este de 1,15 m. Groapa ovală avea sigur diametrul mic de 1,2 m, iar cel mare ipotetic de 1,8 m. Elemente de inventar: greutate din lut, ceramică incizată, vase întregibile pictate, o săpăligă din os și un străpungător din os, multe oase de animale. Datarea complexului: neolitic.

C13: Tip complex: locuință. Locație: S3. Conturat la -3 m, fundul la -3,35 m. Locuință de suprafață adâncită 0,35 m. Complexul se desfășoară spre S și E, dar construcțiile moderne existente o suprapun în bună parte. Locuința a fost incendiată ea sesizându-se ca straturi de ceramică și alte materiale arheologice, groase de până la 0,35 m. Elemente de inventar: ceramică neolitică, chirpici. Datarea complexului: neolitic.

C14: Tip complex: cuptor menajer. Locație: S6 (aparține de locuința complex C14/1) înspre profilul vestic, conturat la -1,5 m, vatra puternic arsă la -1,85 m. Grosimea crustei arse uniform și consistent este de 0,1 m. Bolta instalației prăbușită în timp. Diametrul cuptorului este de 1,1 m. Distrus parțial de un zid modern. Elemente de inventar: ceramică fragmentară premodernă. Datarea complexului: epoca premodernă, sec. XVII.

C14/1: Tip complex: locuință. Locație: S6, conturat la -0,75m, podeaua, cu mai multe faze, arsă, la -1,25m. Locuință de suprafață adâncită 0,45m. Complexul se desfășoară spre N și V, dar construcțiile moderne au afectat serios planimetria sa. Locuința a fost incendiată ea sesizându-se ca un strat de chirpici gros de până la 0,25-0,3 m. Elemente de inventar: ceramică premodernă, chirpici. Datarea complexului: epoca premodernă, sec. XVII.

C15: Tip complex: Groapă menajeră. Locație: S6. Conturat la -1,5 m. Adâncimea 0,4 m. Diametrul surprins la conturare este de 0,6 m. Elemente de inventar: ceramică premodernă. Datarea complexului: epoca premodernă, sec. XVII.

C16: Tip complex: cuptor menajer. Locație: S6, surprins în profilul nordic (aparține de locuința complex C14/1?), conturat la -0,85 m, vatra arsă superficial la -1,15 m. Grosimea crustei arse neuniform și inconsistent este de maxim 0,1 m. Bolta instalației prăbușită în timp. Diametrul surprins este de 0,7 m. Elemente de inventar: ceramică fragmentară premodernă. Datarea complexului: epoca premodernă, sec.

XVII.

C17: Tip complex: mormânt de înhumăție (M4). Locație: S6, amplasat în apropierea M1 (C3) conturat la -2,4 m „așezat” pe o locuință anterioară (C9/1) cu „platformă” din chirpici. Complexul intră, din păcate, în profilul estic, spre colțul sud-estic al casetei, și este oricum foarte precar conservat. Scheletul foarte fragil distrus de condițiile de sol. Baza depunerii funerare la -2,5 m. Elemente de inventar surprinse: ceramică fragmentară pictată neolitică. Datarea complexului: neolitic.

C18: Tip complex: Groapă de provizii. Locație: S6. Conturat la -2,5 m. Surprinsă pe sfertul nord-estic. Adâncimea 1 m. Diametrul probabil la bază de 1,45 m, iar la gură de 1,2 m. Elemente de inventar: ceramică neolitică, lemn ars, puține oase. Datarea complexului: bronzul târziu (grupul Cehăluț).

C19: Tip complex: mormânt de înhumăție (M5). Locație: S7, amplasat în colțul nord-vestic al casetei, conturat la -3,3 m. Complexul intră, din păcate, în profilul vestic și nordic. În acest caz a fost identificată groapa în care a fost depus defunctul și care avea probabil diametrul de 1,5 m și adâncimea de 0,5 m. Din schelet a fost recuperat brațul drept relativ bine păstrat. Elemente de inventar surprinse: ceramică puțină fragmentară pictată neolitică. Datarea complexului: neolitic.

C20: Tip complex: Groapă de provizii. Locație: S9. Conturat la -2,5 m. Adâncimea 1,1 m. Diametrul gropii ovale era probabil la bază de 1,1 x 2 m, iar la gură de 1,2 m. Elemente de inventar: ceramică, lemn ars, puține oase, arsură. Datarea complexului: bronzul târziu (grupul Cehăluț).

Cercetările de la Șimleu de pe strada T. Vladimirescu nr. 7, deși de mică anvergură, desfășurate într-un timp relativ scurt, au evidențiat, încă o dată, faptul că spațiul cuprins între această stradă și străzile G. Barițiu și Oașului este unul cu un potențial arheologic deosebit.

Celei mai vechi perioade istorice, neoliticul, îi aparțin 12 complexe arheologice, 2 locuințe (C9/1, 13), 5 gropi de provizii (C2, 4, 9, 11, 12), 5 morminte de înhumăție (C3, 5, 8, 17, 19).

Cel mai vechi nivel de locuire identificat în cadrul cercetărilor preventive de la Șimleu Silvaniei str. Tudor Vladimirescu nr. 7, aparține neoliticului dezvoltat, mai exact culturii Zau. Definită recent de cercetătorul Gheorghe Lazarovici pe baza a ceea ce era cunoscut ca și Complexul cultural CCTLNISZ, cultura Zau este răspândită în centrul Transilvaniei și parțial nord-vestul României. Etapa documentată la Șimleul Silvaniei face parte din cele mai timpurii manifestări ale acestei culturi, ridicând numărul siturilor identificate până în prezent la 10. Pentru județul Sălaj este cel de-al doilea punct cu descoperiri aparținând acestei etape, primul sit, care a reprezentat o adevărată surpriză în mediul științific, fiind descoperit la Doh, comuna Măierîște.

Evoluția acestei culturi este de asemenea bine documentată la Șimleu Silvaniei, prin identificarea complexului C12, care marchează momentul imediat următor de locuire. Materialul arheologic recoltat din acest complex prezintă bune analogii în cel mai timpuriu nivel neolitic din siturile de la Pericei și Porț.

Deosebit de importante sunt cele 5 complexe funerare cercetate la Șimleu, care reprezintă și ultima etapa neolitică documentată în acest areal, cu atât mai mult cu cât există extrem de puține informații referitoare la ritul și ritualul funerar al acestor comunități, în județul Sălaj fiind cercetate alte 3 astfel de morminte de înhumăție, două la Pericei și unul la Porț

În ceea ce privește epoca bronzului, descoperiri aparținând Bronzului Târziu au fost efectuate atât pe Măgura Șimleului (alt. max. 597 m), punct strategic amplasat la N de zona cercetată, cât și la baza acesteia, în mai multe puncte din perimetrul orașului Șimleu. Apariția acestui tip de descoperiri era de așteptat în zona cercetată de noi datorită condițiilor propice de locuire oferite de unitatea geomorfologică. Nivelul din perioada finală a epocii bronzului este destul de consistent, poate și pentru că există posibilitatea ca acesta să conțină la bază un nivel anterior aparținând Bronzului Mijlociu (Cultura Wiettenberg), materiale specifice acestui orizont anterior apărând și în cercetările mai vechi din acest spațiu.

Pentru epoca bronzului au fost descoperite doar două gropi de provizii, transformate ulterior în gropi menajere, umplutura lor (ceramică, fragmentară, cenușă, oase de animale, etc.) sugerând acest lucru. Forma tronconică, specifică gropilor de provizii, ne-a îndemnat să atribuim acest caracter complexelor aparținând acestei epoci.

În ceea ce privește epoca romană, descoperirile aparțin unei populații de daci liberi, ale căror urme au mai fost identificate și anterior (pe strada G. Barițiu și Oașului). Deși materialele descoperite sunt puține, numărul complexelor este relativ mare. Acesta e ridicat e cele 5 gropi de stâlp care reprezintă jumătate din totalul complexelor din epoca romană și care țin de o locuință (complexul C1). O altă groapă de stâlp este complexul C7, de astă dată un complex cu un diametru mai mare (0,75 m). Locuința (complex C1), cuptoarele (C1/2; C6) și groapa de provizii (C10) nu au fost generoase în ceea ce privește inventarul arheologic. Pe baza inventarului ceramic descoperit (ceramică lucrată cu mâna și la roată) complexe pot fi datate larg între sec. II-III p.Chr.

Complexele (4) aparținând epocii premoderne (sec. XVII) se concentrează în extremitatea nordică a zonei investigate. Toate par să aparțină unei gospodării dintruse prin incendiere probabil la finele sec. XVII cu prilejul conflictelor dintre curuți și lobonți pentru cucerirea Castelului Bathory, ocașie cu care și târgul Șimleului a avut de suferit. Complexele premoderne au fost deteriorate ulterior și de construcțiile cu zid și fundații masive din sec. XIX-XX. Materialul arheologic este exclusiv ceramic însă bogat, dar extrem de fragmentat.

În contextul cercetărilor efectuate putem concluziona că la Șimleu Silvaniei, strada T. Vladimirescu nr. 7 și în jur, exista o așezare neortificată neolitică cu două faze de locuire și o a treia fază caracterizată prin înmormântări cu depunerea defuncțiilor chiriciți, pe o parte, și cu inventar funerar compus din vase cu ofrande. Următoarea locuire civilă, din spațiul investigat, se datează în epoca bronzului, care pare să se dividă în două etape principale: locuirea din Bronzul Mijlociu (cultura Wiettenberg) și următoarea din Bronzul Târziu (grupul Cehăluț). Până în epoca romană nu mai sunt sesizate elemente de locuire, acestea fiind cunoscute în imediata apropiere a Măgurii Șimleului și pe înălțimile acesteia. În epoca romană, datorită controlului militar exercitat de către romani dinspre limesul meseșan, așezările dacilor liberi și ai altor "barbari" au fost amplasate în zonele de șes, mai ușor de supravegheat. Este și cazul așezării dacice din epoca romană de la Șimleu Silvaniei, amplasată între străzile T. Vladimirescu - Oașului - G.Coșbuc - Horea, pe malul văii râului Crasna.

Deși au fost descoperite sporadic fragmente ceramice medievale târzii (sec. XIV-XVI), anul acesta, în punctul cercetat, nu au fost descoperite complexe arheologice. Putem însă presupune că târgul medieval, corespondent curții nobiliare fortificate a familiei Bathory, era amplasat de-o parte și de alta a râului Crasna, pe actualele străzi T. Vladimirescu (de pe malul stâng) și S. Bărnuțiu (de pe malul drept), în amonte de conul de dejecție pe care a fost ridicat castelul fortificat. Aceiași organizare a existat și în perioada de sfârșit a evului mediu, la finalul perioadei de funcționare a castelului fortificat. Nu întâmplător am descoperit urmele incendiate ale unei gospodării din sec. al XVII-lea în perimetrul cercetat, foarte probabil amplasată deja pe o tramă stradală pastrată până azi.

Complexitatea descoperirilor de la Șimleu Silvaniei-strada T. Vladimirescu nr. 7 este evidentă. Atât pentru că este pentru prima dată când acest orizont cronologic, al neoliticului final, este atestat prin descoperiri în zona Șimleului cu multiple faze, cât și pentru coloana stratigrafică și materialul spectaculos oferit.

Terasa a doua a Crasnei, mai precis spațiul delimitat de străzile T. Vladimirescu-Oașului-G.Coșbuc-Horea, constituie zona optimă de locuire umană deschisă din perimetrul Șimleului, iar stratigrafia complexă și profundă este pe deplin explicabilă. Cei 2,5 - 3 m de stratigrafie impresionantă oferă sitului un potențial arheologic și istoric deosebit care pot completa în mod fericit imaginea deja conturată privind habitatul uman din arealul Măgurii Șimleului. [Horea Pop]

Informații suplimentare online

[Raportul 4484 din cronica.cimec.ro](http://raportul4484.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.mapserver.cimec.ro)